

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
• ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Ἐτησία συνδρομή φρ. 3. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας

ΕΤΟΣ Θ'. — Ἐρ Ἀθήραις 1 Μαρτίου 1887 — Ἀρ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡλιακὴ θερμότης ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁρασις ὑγιεινῶς. Ἀνατομία. Ἄλγος τρα-
χείλου, αὐχένος, χειρὸς, πλευροδύνη, ἱεροθεραπεία. Οἰνόπνευμα. Ἐλαιον κομ.
Ὀδυνήφατον. Συγκολλητικόν. Βυρσοδερψική. Ἰσότης ἁρμονία. Διάφορα.

Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Ἀποτελέσματα τῆς Ἡλιακῆς θερμότητος ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

(Συνέχεια)

Οἱ ἐπὶ πολὺ ἀναγκαζόμενοι εἰς τὸ ἐκτίθεσθαι ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐν
ῶρα θέρους, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ κυνικά καύματα, ὅτε εἰσὶ καὶ
μακρότεραι ἡμέραι, πρέπει νὰ προσφύλαττωνται ἰδίως τὴν κεφαλὴν
ἐκ τῆς ἀμέσου προσβολῆς τοῦ ἥλιου· ταύτην πρέπει νὰ ἔχωσι κε-
καλυμμένην μετὰ παχέος καὶ λευκοῦ ὑφάσματος, ἵνα μὴ διαπερᾷ

ἡ ἡλιακὴ θερμότης μέχρι τοῦ κρανίου καὶ αὐξάνει ἡ ζωϊκὴ θερμότης. Εὐλόγως λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν κλιμάτων φέρουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σαρίκας καὶ ἄλλα ὀγκώδη καλύμματα.

ὑπὸ τὴν ἡλιακὴν θερμότητα μεγάλως αὐξεται ἡ διαφύρσις τοῦ τε δέρματος καὶ τῶν πνευμόνων, καὶ ἐλαττοῦται ἡ ἐκκρίσις τῆς σιέλου καὶ τῶν οὕρων. διὰ ταῦτα καὶ ἰδρῶς καὶ δίψα ἐπιγίγνονται· ἐκ δὲ τῆς παρεμποδίσσεως τῶν ἐκκρίσεων τοῦ δέρματος βαρεῖται νόσοι ἐπιγίγνονται, ἥπατικά, γαστροεντερικά καὶ δερματικά. Ὁ στόμαχος στερούμενος προσήκοντος σιέλου χαλαροῦται, καὶ ἡ πρὸς τὸ τρῶγειν ὄρεξις ἐλαττοῦται· διὰ τοῦτο φύσει ἐπιγίγνεται πόθος πρὸς πόσιν τονικῶν ποτῶν καὶ διεγερτικῶν φαγητῶν, οἴνου κεκραμένου, μικροῦ ποσοῦ ρακῆς, ποτῶν ὑποξίνων, φαγητῶν ἀρωματικῶν, κλπ. Τὸ σῶμα καταλαμβάνει ἀδυναμία ἐνεκεν χαλαρώσεως τῶν μυῶν. Ἡ ἀπορροφητικὴ δύναμις ἐλαττοῦται· διόπερ καὶ ἡ ἀναπνοὴ βαρύνει, διότι ἀπορροφᾶται ἐν τοῖς πνεύμοσι ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος ὀξυγόνου, ἐπομένως ἐλαττοῦται καὶ ἡ ζωϊκὴ δύναμις, ἥτις τόσον εἶναι μικρότερα ὅσον ἡ ἐξωτερικὴ θερμότης εἶναι μείζων· ἐπομένως καὶ ἡ αἱμάτωσις εἶναι μικρότερα· διόπερ τὸ αἷμα τῶν κατοίκων τῶν θερμῶν κλιμάτων εἶναι ἀραιότερον τοῦ τῶν ψυχρῶν.

Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν κλιμάτων ἀντέχουσι περισσότερο εἰς μεγάλην ἐξωτερικὴν θερμότητα καὶ φιλοῦσι ταύτην. Δῆλον τοῦτο γίνεται ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν αἰθιώπων.

Διὰ ταῦτα οἱ κάτοικοι τῶν πολὺ θερμῶν κλιμάτων εἰσὶ μᾶλλον ἰσχυροὶ ἢ παχεῖς. Ὁ Ἀριστοτέλης εὐλόγως οὖν λέγει ὅτι ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου μᾶλλον ποιεῖ ἰσχυροὺς παρὰ τὸ ψυχρός. «Αἱ δὲ ἄλεια μᾶλλον ἰσχυροῦσιν ἐν τοῖς ψύχεσι». (πρ. ε.)

Ἡ ἐκ τοῦ ἡλίου μεγάλη θερμότης τοῦ σώματος ἐπαυξάνει καὶ τὴν διάθεσιν πρὸς τ' ἀφροδίσια.

Ἡ δὲ ἄνιστος ἐνέργεια τῆς θερμότητος ἐπὶ τοῦ σώματος ἐγκύου γυναικὸς ἐπιφέρει τροποποίησιν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματος, τοῦ ἐμβρύου, ἐξ ἧς παράγονται τὰ τέρατα.

Ὁ ἥλιος οὐ πολὺ θερμαίνει τοὺς ἔχοντας ὄψιν ἄχρουν, καὶ τοὺς ἁρρώστους. Δὲν πρέπει νὰ βαδίζῃ τις ὑπὸ τὸν πολὺ θερμὸν ἥλιον ἔχων γυμνὸν τὸ στῆθος ἀπέναντι αὐτοῦ, οὔτε τὸ σῶμα, ἐκτὸς ἂν τὸ στῆθος ᾖ λασίτριχον (μαλλιαρόν).

Ἐὰν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες συγκεντρωθῶσι διὰ φακοῦ καὶ ἡ ἐστία αὐτῶν προσβάλλῃ τὸ δέγμα, ἐπιγίγνεται καῦσις, ὡς ἂν πῦρ ἐπικαίῃ, καὶ παράγεται ἐσχάρα. Ὁ Φαῦρος καὶ Λαπευγέρος ἐθεράπευσαν διὰ

τῆς ἐπισταμένης ἐφαρμογῆς τῆς τοιαύτης θερμότητος ἕλκη πεπαλαιομένα. Ὁ Λεκόντης ἐθεράπευσε καρκινῶδες ἕλκος τῶν χειλέων. Ἡ δὲ τοῦ Ἡλιακοῦ πυρὸς καυτιρίασις ἔχει ἰδίαν ιδιότητα ὡς πρὸς τὸ τεχνικὸν πῦρ. (ἀκολουθεῖ.)

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ.

Περὶ ὁράσεως ὑγιεινῶς.

Οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν στρέφονται πρὸς τὰ κάτω ἐν καιρῷ ὕπνου, ἐν δὲ ἀφροδίσις στρέφονται πρὸς τὰ ἄνω· ὡσαύτως δὲ ἐν καιρῷ πταρμοῦ, κρύπτεται τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅταν δὲ ἐν νόσῳ στρέφονται πρὸς τ' ἄνω, σημεῖον θανάτου. Οἱ μηχανικοὶ στρέφουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ πλάγια, οἱ δὲ στρυφνοὶ καὶ ιδιότροποι πρὸς τοὺς μυκτῆρας. Οἱ μύωπες συμμύουσι καὶ συνάγουσι τὰ βλέφαρα. Ἡ ὄρασις εὐχαριστεῖται περισσότερο θεωροῦσα τὰ πράσινα φυτά· οἱ δὲ πάσχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ὀρῶσιν εὐχαριστότερον διὰ πρασίνων ὁματουκλίων.

Ὅρῶμεν εὐχαριστότερον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν τοῦ γλυκεοῦ ὕδατος, καὶ μάλιστα χυνομένου. Ἡ πρὸς τὰ λευκὰ ὄρασις κουράζει καὶ βλάπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἐὰν τὸ φῶς ἔχῃ μικρὰν ἐντάσιν, ἡγουν ἐὰν ᾖ ἀμυδρὸν, ἐπιφέρει διαστολὴν τῆς ἱρίδος τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ὅρῶμεν καθαρώτερον τὰ μακρὰν κείμενα ἀντικείμενα, ὅταν ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶνε γαληνιαία. Συνήθως τοῦτο γίνεται τὴν πρωΐαν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ τὴν δύσιν· διότι κατὰ τὰς ἐποχὰς ταύτας ἐπικρατεῖ συνήθως γαλήνη· ὡσαύτως καὶ μετὰ τὴν βροχὴν. Πολλοὶ κατὰ τὰς ἐποχὰς ταύτας διέκρινον ἀντικείμενα εἰς ἀπόστασιν 140 χιλιομέτρων μέχρι 240 καὶ μέχρι 360.

Ἐὰν διαρκῶς ὁρᾷ τις ἀμυδρὸν φῶς, συνήθως ἐπιγίγνεται μυωπία. Διὰ τοῦτο οὐ καλῶς ποιοῦσιν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν, αἱ οἰκοδόμοινα διατηροῦσαι τὰ τῆς οἰκίας παράθυρα κεκλεισμένα τὴν ἡμέραν καὶ σκοτεινοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς· διὰ τοῦτο ἀφ' ἧς ἐπεκράτησεν ὁ ἐπεισακτος ἐξ Εὐρώπης οὗτος συρμός, ὁσημέραι νὰ παιδία καὶ ἰδίως τὰ κοράσια καθίστανται μύωπα.

Ἐπικίνδυνον εἶναι καὶ ὅταν τις ὁρᾷ αἴφνης λαμπρὸν φῶς· διότι

τὸ ζωηρὸν φῶς ἐρεθίζει τὸ ὀπτικὸν νεῦρον, τὸ ἐξασθενεῖ καὶ ἐνίοτε παραλύει τοῦτο καὶ ἡ ὄρασις χάνεται. Διὰ τοῦτο τινὲς ἀπρόσεκτοι θέλοντες νὰ εἰδῶσι μὲ γυμνοὺς ὀφθαλλοὺς τὴν ἐκλείψιν τοῦ Ἡλίου ἀπεστερήθησαν τῆς ὁράσεως αὐτῶν.

Ὁ θέλων νὰ ἴδῃ τὸν δίσκον τοῦ Ἡλίου πρέπει νὰ μαυρίσῃ ὀλίγον ἐπὶ τῆς φλογὸς λύχνου τεμάχιον ἐλάσματος ὕλου, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ βλέπῃ τὸν Ἡλίον. Ὅταν ἐν Ἀθήναις ἐτίθετο ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Ἀστεροσκοπείου, ἦτο ἡ ὥρα τῆς ἐκλείψεως τοῦ Ἡλίου· νεανίας τὶς ὁρῶν γυμνοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν δίσκον τοῦ Ἡλίου, αἰφνης κατέστη τυφλός. Πολλοὶ ὁδοιποροῦντες ἐτυφλώθησαν ἐκ μεγάλων ἀστραπῶν ἐν ὥρᾳ σκότους γενομένων. Τὸ 1819 ἐν Λουγδόνῳ τῆς Γαλλίας στρατιῶται γυμναζόμενοι ὑπὸ καυστικώτατον Ἡλίον κατελήφθησαν ἐκ νυκτοπίας (α) συνοδευμένης μετὰ νευρικῶν παθήσεων, ὑπὸ ναυτίας, ἐμετοῦ, κλπ. Ἐν Παρισίοις, ὅταν ἐκαίετο τὸ Ὠδεῖον, οἱ ἐκεῖ ἐλθόντες στρατιῶται, ὁρῶντες τὴν μεγάλην λάμψιν τῆς πυρκαϊᾶς κατελήφθησαν σχεδὸν πάντες ὑπὸ νυκτοπίας· εἰς τινὰς ἐκ τοιούτων προσβολῶν τοῦ φωτὸς συμβαίνει ἡμιωπία ἢ διπλωπία.

Καὶ τὸ πολὺ λευκὸν χρῶμα ὡσαύτως εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν ὄρασιν, πολλοὶ ἀπώλεσαν τὴν ὄρασιν ὁδοιποροῦντες ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐπὶ χιονοσκεπέστων τόπων· διότι τὸ πολὺ λευκὸν φῶς προσβάλλον τὸ ὀπτικὸν νεῦρον ἐξασθενεῖ τοῦτο, καὶ ἐπιφέρει παραλυσίαν. Ὅταν ὁ Ξενοφῶν ὠδήγει τοὺς στρατιώτας Ἑλλήνας πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπανερχομένους, καὶ διέβαινον διὰ τῶν χιονοσκεπέστων ὁρέων τῆς Ἀρμενίας, πολλοὶ τούτων ἐστερήθησαν τῆς ὁράσεως. Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Γάλλοι στρατιῶται ἐκ τῆς ἀντανακλάσεως ἐκ τῶν ἄμμων τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ὑπέστησαν ὀφθαλμίας. Τοιαύτας ὀφθαλμίας ὑφίστανται καὶ οἱ πλέοντες εἰς τοὺς πόλους. Καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πόλων, οἱ Ἑσκιμῶι, πάσχουσιν ὑπὸ τοιαύτης ὀφθαλμίας.

Οἱ ὁδοιποροῦντες καὶ παρ' ἡμῖν πεδιάδας χιονοσκεπέστους κυριεύονται ἐνίοτε ὑπὸ ἰδίου πάθους **βουλευμία** καλουμένου, τὸ ὁποῖον ἐνίοτε καὶ θάνατον ἐπιφέρει. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπισκοτιζονται, θαμβόνουσιν. Ἐπέρχεται ναυτίασις, χαλάρωσις τοῦ σώματος, ὡχρότης καὶ λειποθυμία. Ἰδίως τὸ πάθος τοῦτο κυριεύει τοὺς ἵππους, οἵτινες τότε δὲν βαδίζουσι, τρέμουσι καὶ καταπίπτουσι. Τὸ ἱατρικὸν κατὰ τοῦ πάθους τούτου εἶναι ἡ βρώσις ἄρτου· τοῦτο καὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει. Οἱ βουλευμιῶντες μικρὰ προσενεγκόμενοι ἄρτου ἰώνται.

(α) Τί ἐστὶ νυκτοπία ὅρα Φοῖβον, ἔτους Ε' σελ. 42.

Οἱ ράπται λευκῶν ἐνδυμάτων ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς βλάβας, ὡσαύτως καὶ οἱ ὑελοῦργοι. Πολλὰκις τυπογράφοι ἐργαζόμενοι στοιχεῖα νέα στίλβοντα ὑπέστησαν ἁορασίαν, ἥτις ἔπαυσεν ἅμα ἔπαυσαν τὴν τοιαύτην ἐργασίαν.

Τὸ ζωηρὸν φῶς ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ὅπερ, ὅταν οὗτος ἦναι ἐρεθισμένος, δύναται διὰ τῆς ὁράσεως νὰ ἐπιφέρῃ ἐγκεφαλικάς ἐξάψεις, καὶ νευρικάς ταραχάς· διὰ τοῦτο οἱ νοσοῦντες ἐκ πυρετοῦ πρέπει νὰ διατηρῶνται ὑπὸ μέτριον φῶς καὶ μάλιστα ὅταν ὑπάρχῃ καὶ αὐπνία· ἐτι μᾶλλον πρέπει νὰ προφυλάττωνται ἐκ τῆς προσβολῆς τοῦ ζωηροῦ φωτὸς οἱ πάσχοντες ἐξ ἐρεθισμοῦ ἢ φλογώσεως τῶν ὀφθαλμῶν, οὗτοι πρέπει νὰ φέρωσι σκοτεινὰ ὀμματουάκια. Οἱ μανιακοὶ ἐξάπτονται ὑπὸ τὸ φῶς· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διατηρῶνται ἐν σκοτεινῇ θαλάμῳ.

Ἡ στέρησις τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ὠφελεῖ τοὺς πάσχοντας ὑπὸ Εὐλογίας.

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ τῶν ρευστῶν μερῶν τοῦ σώματος.

Ἀποπὸν καὶ παράλογον εἶναι τὸ νὰ μὴ γνωρίζῃ ἕκαστος ἄνθρωπος τί γίνεται ἐντὸς τοῦ σώματός του, καὶ νὰ ἐπιζητᾷ νὰ μάθῃ τί γίνεται μακρὰν αὐτοῦ εἰς τὰ ζῷα καὶ εἰς τὰ φυτὰ, καὶ εἰς τὰ ὀρυκτὰ, εἰς τὰ μετέωρα, κλπ., ἐν ᾧ πρὸς διατήρησιν τοῦ σώματός του κυρίως ἐργάζεται καὶ ἀπασχολεῖται. Διὰ ταῦτα θέλομεν ἐκθέσει συνοπτικῶς καὶ εὐκαταλήπτως παρὰ παντὸς φιλομαθοῦς ἀναγνώστου τοῦ Φοῖβου τὸ τί ἐστὶ αἷμα, καὶ πῶς γίνεται ἡ κυκλοφορία καὶ ἡ θρέψις, κλπ.

Αἱ τροφαὶ ἵνα κατασταθῶσι κατάλληλοι πρὸς θρέψιν τοῦ σώματος μεταβάλλονται ἐν τῇ στομάχῳ εἰς ὕλην ὑγρὰν, ἥτις καλεῖται χυλός, ὁ ὁποῖος μεταβαίνει κατόπιν εἰς τὰ ἔντερα, τὰ ὁποῖα διατρέχει, ἐν δὲ τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ ἐρχόμενος εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων, καὶ μάλιστα τῶν λεπτῶν, ἀπορροφᾶται διὰ τινῶν λεπτοτάτων σωλήνων, τῶν ὁποίων ἡ ἄκρα εὗρίσκεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων· οἱ σωλήνες οὗτοι καλοῦνται **τριχοειδῆ ἄγγεα**. Τὰ ἄγγεα ταῦτα δὲν ἀπορροφῶσιν ὅλην τὴν ὕλην τοῦ χυ-

λοῦ, ἀλλὰ μέρος τούτου, τὸ ὅποιον εἶναι κατάλληλον πρὸς θρέψιν τοῦ σώματος, τὸ ὑπόλοιπον μένει εἰς τὰ ἔντερα καὶ ἀποβάλλεται κατόπιν ὡς περίττωμα διὰ τοῦ πρωκτοῦ.

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα καλοῦνται **χυλοφόρα**. Διευθύνονται ἐντὸς τοῦ μεσεντέρου, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται μεταξύ τῶν ἐντέρων ὡς ὀρομεμβράνη, ἔνθα συνέρχονται καὶ ἀποτελοῦσι κλάδους, οἵτινες εἰς ἓν συνέρχόμενοι ἀποτελοῦσι κορμὸν ἀρετὰ ὀγκώδη, καλούμενον **θωρακικὸν ἄγωγόν**. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἐν ὥρᾳ πέψεως ἔχουσι χρῶμα λευκόν, καὶ διὰ τοῦτο καλοῦνται **γαλακτοῦχαι φλέβες**. Τὸ μέρος, ἔνθα ἐνοῦνται οἱ χυλοφόροι κλάδοι καὶ ἀποτελοῦσι τὸν θωρακικὸν ἄγωγόν, εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ὑπογαστρίου. Ἐντεῦθεν ὁ θωρακικὸς ἄγωγός διέρχεται τὸ διάφραγμα, εἰσέρχεται εἰς τὸν θώρακα, προσκολλᾶται ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης τῶν ὀμοπλάτων, προχωρεῖ πρὸς τ' ἄνω τοῦ θώρακος, καὶ διέρχεται ὀπισθεν τοῦ οἰσοφάγου, καὶ τέλος ἀπολήγει εἰς τὴν μεγάλην ἀριστερὰν ὑποκλειδίον φλέβα, τὴν κειμένην ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν κλεῖδα τῆς κοιλίας φλεβός, ἔνθα ἐνοῦται μετὰ τοῦ αἵματος καὶ φέρεται εἰς τὴν καρδίαν.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις περὶ χυλοφόρων ἀγγείων καὶ θεραπευτικῶν ὑλῶν ἐξαγομένων ἐκ τῶν τροφῶν. (ἀκολουθεῖ.)

Δ. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Τραχειλαλγία

Ἐν ταύτῃ οἱ ἀλγηδόνες ἄρχονται ἐκ τοῦ πλαγίου τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ κρανίου, καὶ προχωροῦσι πρὸς τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν καὶ ἐπὶ τοῦ κρανίου, καὶ ἐκτείνονται καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου κλπ. Ἄλλοτε διακλαδοῦνται ἐπὶ τοῦ θώρακος, ἐπὶ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐνίοτε προχωροῦσιν καὶ ἐπὶ τῶν ὀμοπλάτων. Εὐρίσκεται τὸ κέντρον τῆς βλάβης ἀλγοῦν διὰ ψαύσεως καὶ πίεσεως δακτύλῳ ἔτι μᾶλλον διὰ γαλβανικοῦ ρεύματος. Συνήθως τὸ κέντρον παρίσταται ἐπὶ τοῦ ἰνίου, ἐπὶ τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως, καὶ παρὰ τὴν ράχιν τῆς ὀμοπλάτης. Θεραπεύεται τῇ ἐπαλοιφῇ ὀδυνηφάτου, καὶ ἄλλων, περὶ ὧν κατωτέρω λεχθήσεται.

Παρανχερισμός (Torticoli) Στραβολαιμία.

Ἐνίοτε ἐκ περιψύξεως τῶν ὀπισθίων τοῦ λαιμοῦ ἐν ὥρᾳ ὕπνου, ἢ ἐκ προσβολῆς ρεύματος ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ἀέρος προσβάλλονται ἐκ ρευματισμοῦ οἱ μῦς τοῦ αὐχένος, οἵτινες ἐν πάσῃ κινήσει παρέχουσι πόνους σφοδρούς καὶ διατηροῦσι σχεδὸν ἀκίνητον τὴν κεφαλὴν. Ἡ θεραπεία γίνεται διὰ θερμῶν ἐπίδεμάτων ἀνθέων ἀκτέας (κουφοξύλου), δι' ἐπαλείψεως διὰ τοῦ ὀδυνηφάτου, δι' ἀλοιφῆς ἀμμωνιοῦχου (Sinimentum volatile) διὰ τῆς ἐντριβῆς μετὰ τῆς ἀντινευραλγικῆς ἀλοιφῆς, κλπ. (ὅρα Φοῖβον σελ. 111), διαρκεῖ συνήθως 4 μέχρι 7 ἡμερῶν. Θεραπεύεται προσέτι ἐὰν ἐν ὥρᾳ ὕπνου τεθῇ ἡ κεφαλὴ ἐξέχουσα τοῦ προσκεφαλαίου ὥστε νὰ κλίνη πέραν.

Χειραλγία

Ἐκπηγάζει, καὶ αὕτη ἐκ νευραλγίας τοῦ τραχήλου. Οἱ πόνοι διατρέχουσι τὸν βραχίονα καὶ ἐπεκτείνονται μέχρι τοῦ καρπού. Τὰ μᾶλλον ἐπώδυνα σημεῖα εἰσὶν ὑπὸ τὴν μασχάλην, περὶ τὸν ἀγκῶνα, τὴν πλάτην, ἐνίοτε περὶ τοὺς σπονδύλους τοῦ λαιμοῦ, παρὰ τὸ ἀκρώμεον. Ἡ θεραπεία γίνεται ὡς ἡ τῆς τραχειλαλγίας.

Ὀμοπλάταλγία

Οἱ πόνοι ἐκπηγάζουσιν ἐκ τῆς ὀμοπλάτης ἐφ' ἧς πρὸς τὰ ἄκρα εὐρίσκεται σημεῖον ἐπώδυνον διὰ τῆς πίεσεως δακτύλῳ, καὶ ἔτι μᾶλλον διὰ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος. Διακλαδοῦται ἐπὶ τῆς γαστρικῆς χώρας, ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἔνθα συνεπιφέρει δυσπεψίαν ἐμετὸν, φύσας, κλπ. Ὁμοιάζει ἐνίοτε τῇ παρασυνάγχῃ. Ἡ θεραπεία γίνεται τοπικῶς δι' ἐπιθέσεως μικροῦ ἐκδορίου ἐπὶ τοῦ ἀλγοῦντος σημείου τῆς ὀμοπλάτης, ὅπου ἐπιπᾶσσεται διὰ ἐλαχίστου ποσοῦ μορφίνης μετ' ἀτροπίνης 1)4 κόκκου ἐπὶ 4 ἡμέρας. Συνάμα ποίησον ἐντριβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας διὰ τοῦ ὀδυνηφάτου πρῶτ' καὶ ἐσπέρας.

Μεσοπλευραλγία ἢ πλευροδύνη.

Συνήθως εἰς τὰς γυναῖκας μᾶλλον ἀναφαίνεται πόνος δριμύς ἐμφωλεύων εἰς τὴν ἐξω χώραν τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ μεταξύ τῆς 5 καὶ 6 καὶ 7 πλευρᾶς· ὁ πόνος οὗτος ἐξάπτεται διὰ τῆς πίεσεως

δακτύλῳ ἢ δι' ἡλεκτρικοῦ ρεύματος. Εὐρίσκεται ὅταν τις πιέζη ἐκ τῶν ὀπισθίων πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὴν ρηθεῖσαν χώραν τῶν πλευρῶν τῇ πιέσει δακτύλῳ εὐρίσκεται ὑπεράνω πόνος προσέτι καὶ ἄλλος τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως. Οἱ πόνοι ἐξάπτονται ἐκ κρουολογήματος, ἐκ συγχύσεως καὶ ἡθικῆς ταραχῆς. Διακλαδοῦνται μέχρι βάσεως μαστοῦ, ἐπὶ τῆς στομαχικῆς χώρας ἐπιφέρει μελαγχολίαν, δυσπεψίαν, κοιλιακὰς ταραχὰς, ἐρευνγμούς κλπ.

Θεραπεύεται δι' ἐπιθέσεως μικροῦ ἐκδορίου ἐπὶ τοῦ ἀλγοῦντος μέρους τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως, ἢ ἐπὶ τοῦ ἀλγοῦντος μεσοπλευρου σημείου, καὶ δι' ἐπιπάσεως θεϊκῆς μορφίνης μετὰ ἀτροπίνης, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, καὶ διὰ ἐπαλοιφῆς ὀδυνηφάτου κτλ.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Περὶ τῶν ἰδρωτικῶν καὶ τῆς ἰδροθεραπείας,

Τὸ μᾶλλον ἀσφαλέστερον καὶ προχειρότερον ἰδρωτικὸν εἶναι ἡ θερμότης. Αὕτη μετρίως καὶ ἐπισταμένως χρωμένη, διαστέλλει τοὺς πόρους τοῦ δέρματος, ζωογονεῖ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, αὔξει τὴν ἄδολον διαπνοὴν καὶ ἐπιφέρει ἰδρῶτα. Ἡ θερμότης ἡνωμένη μετὰ τοῦ ὕδατος καθίστησι τοῦτο ἰδρωτικόν, ἐτι ἰσχυρότερον γίνεται, ἐὰν ἔχη καὶ ἀρωματικὴν ὕλην, διεγείρουσαν τὴν δράσιν τῶν νεύρων.

Τὸ ὕδωρ οὐ μόνον θερμὸν, ἀλλὰ καὶ ψυχρὸν, πινόμενον ὑπὸ μεγάλῃν ποσότητι, ἐὰν τὸ δέγμα θερμανθῇ μετρίως, ἐπιφέρει ἄφθονον ἰδρῶτα. Εἰς τὴν ιδιότητα ταύτην τοῦ ὕδατος βασιζέται ἡ κυρίως ἰδροθεραπευτικὴ μέθοδος, τῆς ὁποίας τὰ κυριώτερα καταστήματα εἰσὶν ἐν Γερμανίᾳ. Ἴδου ἐν περιλήψει πῶς αὕτη γίγνεται.

Κατὰ τὴν 4 ἢ 5 ὥραν τῆς πρωῒας ὁ νοσῶν περικαλύπτεται μέχρι λαιμοῦ διὰ παχέος σκεπάσματος μαλλίνου, ἐφ' οὗ ἐπιτίθεται καὶ ἄλλο κάλυμμα ἐκ πτίλων (πουπούλων) ἢ ἐκ σισύρας (γουναρικῶ). Τοιοῦτοτρόπως ὁ κεκαλυμμένος μετὰ ἡμίσειαν ὥραν καθίσταται ἰδρωμένος πολὺ χωρὶς νὰ πῖνῃ ὕδωρ. Τινὲς βραδύνουσιν ἰδρῶσαι μετὰ 3 ἢ 4 ὥρας. Ἄλλοι ἰατροὶ δίδουσι καὶ πίνει ὁ νοσῶν βιαίως μέγα ποσὸν ψυχροῦ ὕδατος 5 ἕως 10 ὀκάδας, ἅμα καλυφθῇ διὰ τῶν ρηθέντων καλυμμάτων. Μετ' ὀλίγων γίνεται ἰδρῶς τόσον ἄφθονος ὥστε ῥεεῖ διὰ τῶν στρωμάτων τῆς κλίνης.

Ὅσοι δὲν δίδουσι εἰς τὸν κεκαλυμμένον νὰ πῖνῃ ὕδωρ, καὶ ἰδρῶς δὲν ἐπέλθῃ αὐτομάτως, καταφεύγουσιν εἰς ξηρὰς ἐντριβάς τοῦ δέρματος, ἢ εἰς ἐμβροχὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος, ἢ εἰς καλύμματα ἐμβρεγμένα διὰ ψυχροῦ ὕδατος, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἄφθονος ἰδρῶς.

Εἴτε λοιπὸν οὕτως εἴτε διὰ τῆς ἀφθόνου πόσεως ὕδατος ἐπέλθῃ ἄφθονος ἰδρῶς καὶ ῥεῦσῃ ἀρκετὸς, τότε ταχέως ἀφαιροῦνται τὰ καλύμματα, καὶ ἀμέσως ὁ νοσῶν ἐμβάπτεται ἐντὸς παρακειμένου λουτήρος πλήρους ψυχροῦ ὕδατος, ἐνθα μένει μέχρι τεσσάρων λεπτῶν ὥρας κατὰ τὴν ιδιοκρασίαν καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ νοσοῦντος. Μένει δὲ ἐντὸς τοῦ λουτήρος μέχρις οὗ αἰσθανθῇ ρίγος. Διὰ τοὺς ἀδυνάτους ἢ ψυχρότης τοῦ ὕδατος πρέπει νὰ ᾔναι μικροτέρα.

Μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται ὁ νοσῶν τοῦ λουτήρος, καὶ ἀμέσως σπογγίζεται καλῶς, ἐνδύεται, καὶ περιπατεῖ διαρκῶς πίνων ἄφθονον ὕδωρ ἕως οὗ αἰσθανθῇ βάρος ἐπὶ τοῦ ἐπιγαστρίου. Οὕτω τινὲς πίνουσιν ὕδωρ μέχρι 30 ποτηρίων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Μετὰ τὸν περίπατον γευματίζει θρεπτικὸν φαγητὸν, χωρὶς νὰ πῖνῃ ποτὰ ἐρεθιστικά, οἶνον, οἶνοπνεύματα, κλπ. Μετὰ τὸ φαγητὸν μέχρις οὗ παρέλθωσιν 6 ἢ 7 ὥραι, καθ' ἃς λήγει ἡ πέψις τῶν τροφῶν, ἀπαγορεύεται ἡ πόσις ψυχροῦ ὕδατος.

Ὁ Καδῖνος καὶ ὁ Βῶξις ἀντὶ ψυχροῦ ὕδατος δίδουσι θερμὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον δίδουσι πίνειν ἀφθόνως κατὰ μεγάλην ποσότητα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπέτυχον θαυμασίας θεραπείας κατὰ τῆς ποδάγρας, καὶ ἐν γένει κατὰ τοῦ ρευματισμοῦ.

Ἡ ταιαύτη ἰδροθεραπεία ἀνάγεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ αἰῶνος τούτου. Ὁ πρῶτος ἐπινοήσας ταύτην εἶναι ὁ Ποσειονήτζης, ἥτις διαφώρως ἐκλήθη Καλεῖται ἰδριατρικὴ, ἰδριδροπάθεια Hydrosudopathie) λέξις νοθογενής. Ἡδὴ ἡ ἰδροθεραπευτικὴ ἐκτελεῖται καὶ δι' ἄλλων διαφόρων μεθόδων. Ἀπασαὶ αὗται σκοπὸν ἔχουσι τὴν πρόκλησιν ἀφθόνου ἰδρῶτος διὰ τῆς πόσεως ἀφθόνου ποσοῦ ὕδατος εἴτε ψυχροῦ εἴτε θερμοῦ. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον δεδοκιμασμένον ὕδωρ πρὸς πρόκλησιν ἰδρῶτος εἶναι τὸ θερμὸν, ἐμπεριέχον ἀρωμά τι ἢ πνεῦμά τι ἀρωματιοῦχον διὰ τούτου προστίθεται θερμότης εἰς τὸ σῶμα, ἡ κυκλοφορία ἐπιταχύνεται καὶ τονίζεται, καὶ ἐὰν τὸ δέγμα διάκηται θερμὸν διὰ καλυμμάτων ἐπιγίγνεται μεγαλειτέρα θερμότης ἐπ' αὐτοῦ, οἱ πόροι διαστέλλονται καὶ ἰδρῶς ἄφθονος ἐπιγίγνεται ἵνα αὐξήσῃ ὁ ἰδρῶς καὶ ἐξακολουθῇ ἐπὶ πλέον δέον νὰ σπογγίζεται ὁ ἐπὶ τοῦ δέρματος πολὺς ἰδρῶς συχνά, ἵνα μὴ ἐξατμιζόμενος ἐπιφέρῃ ψυχρότητα τοῦ δέρματος, ἐξ ἧς διαστέλλονται οἱ πόροι.

ροι. Μετὰ τὴν πόσιν πρὸς ἰδρῶτα δὲν πρέπει ἀμέσως νὰ τρώγῃ ὁ νοσῶν, διότι δὲν ἐπέρχεται πολὺς ἰδρῶς· τὸ αἷτιον ἐστὶν ὅτι αἱ τροφαὶ πρὸς χώνευσιν ἀπορροφῶσιν αὐταὶ κατ' ἀρχὰς τὴν θερμότητα ἐκείνην, καὶ οὕτω δὲν διαδίδεται εἰς τ' ἄλλο σῶμα. Εὐλόγως οὖν ὁ Ἀριστοτέλης λέγει.

«ὅταν πίωσιν ἤττον ἰδρῶσιν ἐπιφαγόντες». (Πρ. Β.)

Μεταξὺ τῶν προκαλούντων δι' ἐξωτερικῆς χρήσεως μέσων ἰδρῶτα εἰσὶ καὶ τὰ διάφορα θερμὰ λουτρά, περὶ ὧν ὅρα Παραφοῖβον περὶ λουτρῶν.

Ε' ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ οἶνοπνεύματος. (spiritus vini)

Οἶνόπνευμα καλεῖται τὸ ὑγρὸν, τὸ ὁποῖον κυρίως ἐξάγεται δι' ἀποσταλλάξεως τοῦ οἴνου. Τὴν μέθοδον τῆς ἀποσταλλάξεως τοῦ οἴνου ἠγνόνουν οἱ ἀρχαῖοι. Αὕτη ἀνεκαλύφθη παρὰ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν μεσαιῶνα· τὴν δὲ μηχανὴν, δι' ἧς ἐποιοῦν τὴν ἀποστάλλαξιν τοῦ οἴνου, ἐκάλουν οἱ ἄραβες *ἀλαμβίκον*. Ἡ λέξις αὕτη εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ ἄρθρου *ἀλ* καὶ *ἀμβιξ*. Τὴν μηχανὴν ταύτην ἤδη ἐτελειοποίησαν οἱ Εὐρωπαῖοι, οἵτινες ἐξάγουσιν οἶνόπνευμα οὐ μόνον ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐκ τῶν σταφυλῶν· ἀλλὰ καὶ ἐκ πάσης ὕλης ἐχούσης γλυκεῖαν γεῦσιν πλὴν μικρῶν ἐξαιρέσεων· ἐξ ἀραβοσίτου, καὶ ἐξ ἄλλων διαφόρων ὑλῶν ἀμιλωδῶν, τὰς ὁποίας υποβάλλουσι χυμικῶς εἰς ζύμωσιν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως οἶνόπνευμα εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν ὑγίειαν. Μόνον χρήσιμον εἶναι τὸ ἐκ τῶν σταφυλῶν καὶ ἐκ τοῦ οἴνου ἐξαγόμενον.

Οἱ Ἀραβες ἐξαγαγόντες τὸ πρῶτον οἶνόπνευμα ὠνόμασαν τοῦτο πνεῦμα (ράκ) ὡς ἀποτελοῦν τὸ λεπτότερον καὶ τὸ κυριώτερον συστατικὸν τοῦ οἴνου· ἄνευ τούτου οἶνος δὲν ὑπάρχει. Τὸ οἶνόπνευμα εὐρίσκεται ἐν τῷ οἴνῳ ἠνωμένον μετὰ ὕδατος. Μὲ ὅσον περισσότερον ὕδωρ εἶναι ἠνωμένον τόσον ἀδυνατότερον εἶναι· καὶ τ' ἀντίστροφον. Ὅσον δὲ ὀλιγώτερον ὕδωρ ἐμπεριέχει τόσον ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος εἶναι· διότι φύσει τὸ οἶνόπνευμα εἶναι ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος. Γνωστὸν τοῦτο γίνεται διὰ ἐργαλείου τοῦ καλουμένου *ἀραιόμετρον* ἢ *οἶνοπνευματόμετρον*, κοινῶς γράδον. Τὸ κοινότερον οἶνοπνευματόμετρον εἶναι τοῦ Μπομέ. Ὅσον περισσότερον βυθίζεται τοῦτο ἐντός

τοῦ οἶνοπνεύματος, τόσον δυνατότερον εἶναι τοῦτο. Τὸ ὑπὲρ τὸν 40 βαθμὸν εἶναι τὸ καλεῖτερον, κάτω τούτου εἶναι τὸ ἐλαφρότερον καὶ χρήσιμον πρὸς τὰς τέχνας καὶ πρὸς παραγωγὴν φλογός διὰ καφὲ κλπ.

Τὸ πρῶτον ρέον ἐκ τοῦ ἄμβικου (λαμπίκου) οἶνόπνευμα εἶναι ὑπὲρ τοὺς 40 βαθμούς καὶ κοινῶς καλεῖται πρώτη στάλλα· ὅσον περισσότερον διαρκεῖ ἡ ἐξαγωγή τόσον ἀδυνατότερον γίνεται, διότι ἐξατμίζεται καὶ ὕδωρ, καὶ ἐξέρχεται ἠνωμένον μετὰ τοῦ πνεύματος. Ἵνα δὲ ἔχωμεν καθαρότερον οἶνόπνευμα πρέπει τὸ ὕδωρ νὰ μὴ βράζῃ εὐκόλως εἰς τοὺς 100 βαθμούς· ἵνα βραδύνη ἡ βράσις προστίθεται ἄσβεστος, ἡ ὁποία καὶ τὴν βράσιν βραδύνει καὶ ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ τοῦ οἴνου, καὶ μένει ἐλεύθερον περισσότερον οἶνόπνευμα.

Ἡμεῖς ἠθέλομεν συμβουλευεῖν τοὺς ταῦτα ἐργαζομένους νὰ μεταχειρίζωνται ἀντὶ τιτάνου γύψον κεκαυμένον καὶ ὑπὸ λεπτὴν κόριν· διότι οὗτος ἀπορροφᾷ πλεῖον ὕδωρ, καὶ τὴν βράσιν βραδύνει. Ἵνα κατασταθῇ τὸ οἶνόπνευμα ἐτι δυνατώτερον τὸ ἀποσταλλάττουσιν ἐκ νέου. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς τοῦτο μηχανήματα.

Τὸ οἶνόπνευμα βράζει ταχύτερον τοῦ ὕδατος· διὰ τοῦτο τὸ κατ' ἀρχὰς ρέον ἡ πρώτη στάλλα εἶναι δυνατότερον, διότι ἐξατμίζεται ἅμα τὸ ἐν τῷ ἄμβικῳ ὑγρὸν ἔχει θερμότητα 80". Ὅταν ὅμως αὐξήσῃ ἡ θερμότης καὶ φθάσῃ εἰς 100, τότε βράζει καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἐξατμίζεται καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἀτμῶν τοῦ οἶνοπνεύματος.

Τὸ οἶνόπνευμα ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ διαλύῃ τὰ πτητικὰ ἀρώματικά ἐλαία· ἐὰν λοιπὸν ἐν τῷ ἄμβικῳ, ἔνθα ὑπάρχει τὸ πρὸς ἀποστάλλαξιν ὑγρὸν, προσθεθῶσιν ἀρώματικά ὕλα, οἷον γλυκάνισον, φλοιοὶ, ἄνθη κλπ. τὸ ἐξαγόμενον οἶνόπνευμα ἔσται ἀρωματισμένον. Οὕτω γίνεται τὸ λεγόμενον ποτὸν κοινῶς ρακί, τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει πολὺ ὕδωρ ἵνα εὐκόλως πίνεται ὡς ὀρεκτικὸν καὶ ὡς μεθυστικὸν ποτόν. Τὸ οἶνόπνευμα ὑγιεινῶς θερουμένον εἶναι δηλητήριο καὶ καταστρεπτικὸν τῆς πολυτίμου ὑγείας. Ὅλα τὰ ποτὰ τὰ ἔχοντα οἶνόπνευμα εἰσὶν ἐπιβλαβῆ, ὅταν μάλιστα γίνηται συχνὴ καὶ μεγάλη χρῆσις αὐτοῦ. Πᾶν ποτὸν οἶνοπνευματοῦχον καθίσταται ἐτι μᾶλλον ἐπιβλαβές, ὅταν τὸ ἀποτελοῦν αὐτὸ οἶνόπνευμα ἐξάγεται ἐξ ἀραβοσίτου, γαιομήλων, τεύτλων κλπ. τὸ ἐκ τούτων οἶνόπνευμα εἶναι ἐπτάκις περισσότερον δηλητήριο τοῦ ἐξαγομένου ἐκ τῶν σταφυλῶν καὶ οἴνου. Αἱ πατρικαὶ κυβερνήσεις, αἱ κηδόμεναι ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν κατοίκων, ὀφείλουσι νὰ καταργήσωσι τὴν ἐξαγωγὴν οἶνοπνεύματος ἐκ τοιούτων ὑλῶν. Ἵνα τοῦτο ἐπιτύχῃσι πρέπει νὰ καταστήσωσιν εὐπόριστον τὴν ἐξαγωγὴν οἶνοπνεύματος ἐξ οἴνου

καὶ σταφυλῶν, καὶ ἵνα τοῦτο γείνη πρέπει ν' ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἢ ἐξαγωγὴ τῆς σούμας παρὰ τῶν χωρικῶν, ὥς τὸ πρὶν ἐγένετο. Τοῦτο ὀφείλει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις πράξαι πρὸς ἀσφάλειαν τῆς δημοσίας υἱείας. Ὡς φορολογῇ ἀπηνῶς τὰ πρὸς πόσιν οἰνοπνευματώδη ποτὰ, ἀφήνουσα ἐλευθέραν τὴν ἐξαγωγὴν ἰδιωτικῶς τοῦ εὐτελοῦς οἰνοπνεύματος (σούμας) ἐκ τῶν σταφυλῶν καὶ τοῦ οἴνου. Καὶ τόσον μᾶλλον τοῦτο πρέπει γενέσθαι, καθ' ὅσον τὰ ἐργαστάσια ἐνθα ἐξάγεται οἰνόπνευμα ἐξ ἀραβοσίτου καὶ λοιπὰ παρέχουσι τὰ ὑπόλοιπα τούτων σεσηπότα καὶ παράγονται μιάσματα.

Ἄτυχῶς εἰσέτι οὐδεμία μελέτη ἐπιστημονικὴ ἐγένετο ἐπὶ τῆς δημοσίας υἱείας.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Οἰκιακὴ οἰκονομία. Ἐλαιον Κομοτροφόρον.

Λάβε ἴσην ποσότητα ἐλαίου ἀμυγδάλων καὶ βάμματος λιθωνιδίου, δενδρολιβάνου (tinct. rosmarini,) πρόσθετες μικρὸν ποσὸν ἐλαίου μοσχοκαριῶν καὶ ἀνακάτωσον πάντα ὁμοῦ.

Ἐπάλειψε ἐκ τούτου δι' ὀλίγων σταγμάτων τὴν κορυφὴν τῆς κόμης κατὰ πᾶσαν πρωΐαν. Αἱ τρίχες καθίστανται στερεαὶ καὶ εὐτραφεῖς.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΥΝΗΦΑΤΟΥ

Ἀναδημοσιεύομεν τὴν κατασκευὴν τοῦ σωτηρίου τούτου φαρμάκου, χρησιμωτάτου ἐν πάσῃ οἰκογενείᾳ.

Ἐκάστη οἰκοδέσποινα ὀφείλει νὰ κατασκευάζῃ τὸ φάρμακον τοῦτο ἐν τῇ οἰκίᾳ πρὸς πρόχειρον χρῆσιν ἐν ἐλλείψει ἰατροῦ.

Πρὸς κατασκευὴν, λάβε 10 πιπερίας κοκκίνας πολὺ καυστικὰς. Κόψον εἰς μικρὰ τεμάχια διὰ ψαλίδος καὶ θές ἐντὸς 50 δραμίων οἰνοπνεύματος δυνατοῦ 40 βαθμῶν.

Δύνασαι ἀντὶ τῶν κοκκίνων πεπεριῶν νὰ λάβῃς 5 δράμια κοκκίνου πεπέρεως καλῆς ποιότητος.

Πρόσθετες συνάμα εἰς τὸ οἰνόπνευμα καὶ μίαν κωταλίαν σούμας

πεπέρεως μαύρου τετριμμένου καλῆς ποιότητος. Ἀνακάτωσον καὶ ἄφες εἰς τόπον μὴ ἡλιαζόμενον ἐπὶ 10 ἡμέρας, ἀνακινῶν καθ' ἑκάστην τὴν φιάλην, καλῶς οὔσαν πωματισμένην.

Μετὰ τὰς 10 ἡμέρας στράγγισον καὶ εἰς τὸ ὑγρὸν πρόσθετες ἔλαιον κανέλλας καλῆς ποιότητος δράμια 2 ἀνακάτωσον καὶ φύλαξον ἐν φιάλῃ καλῶς πωματισμένη, καὶ χρῶ.

Κατὰ πρωΐαν καὶ ἐσπέρας λάμβανε εἰς τὴν χούφταν ποσὸν καὶ ἐπάλειψε τὸ πάσχον μέρος.

Τὴν χεῖρα μετὰ τὴν ἐπαλοιφήν πλύνε διὰ σάπωνος.

Ἐπαλειφόμενον ἐπὶ ἀλγοῦντος μέρους ἐκ κρυολογήματος, ἐκ νευραλγίας ἐπὶ τοῦ θώρακος, τῶν ὠμοπλατῶν, τῆς κεφαλῆς, τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ στομάχου, ὅταν ὑπάρχῃ δυσπεψία, καρδιαλγία, διάρροια καὶ κοψίματα ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ θώρακος καὶ τοῦ λαιμοῦ, ὅταν ὑπάρχῃ βήξ, ἐπιφέρει διάλυσιν τῶν πόνων, παῦσιν τοῦ βηχός, καὶ καθ' ὅλα θεραπείαν.

Συγκολλητικὸν διὰ σακχάρου.

Τὸ ἀκάθαρτον σάκχαρον τοῦ ζαχχαροκαλάμου, ὅπερ καλεῖται κασσονάδα, μεμιγμένον μετὰ τιτάνου ἀσθέστου ὑπὸ ἴσα μέρη εἰς κόνιν, καὶ διαλυόμενον τὸ μίγμα ἐν ὕδατι, ἀποτελεῖ σημαντικὸν συγκολλητικόν, δι' οὗ συγκολλῶνται καλῶς αἱ πέτραι, ἡ ὕαλος, τὰ πηλίνα καὶ λοιπὰ.

Ἐὰν διαλυθῇ ἐν μέρος ζακχάρου εἰς 5 μέρη ὕδατος, καὶ προστεθῇ τοῦτο ἐν λάσπῃ ἀσθέστου πρὸς οἰκοδομήν, ἀποτελεῖται στερεώτατος τοῖχος.

Τρόπος τοῦ δέφειν (ἀργάζειν) τὰ δέρματα πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν.

Τὰ δέρματα τοῦ λαγωῦ, τῆς γαλῆς, (γάτας), τοῦ κυνέκλου (κουνελίου, τοῦ κουνάβου, τῆς ἀλώπεκος κλπ. ὅταν ὦσι κατεργασμένα ὥστε νὰ μὴ μαδῶσι καὶ νὰ ὦσι μαλακὰ, εἰτὶ λίαν χρήσιμα οἰκιακῶς.

Ἴνα γείνη τοιοῦτο τὸ δέσμα, καθάρισον ἐκ τοῦ πάχους κλπ. καὶ τρίψον καλῶς διὰ λεπτῆς κόνεως στυπτηρίας (στυψῆς). Μετὰ ταῦτα πεπάλῃσον (πασπάλῃσον) τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος με πικρὸν

στρώμα κόνεως στυπτηρίας καὶ ἐπὶ τούτου ἐπίθεσις φύλλον χάρτου ἵνα καλυφθῇ ὅλη ἡ ἔχουσα τὴν στυπτηρίαν ἐπιφάνεια καὶ περιτύλιξον. Τὸ ποσὸν τῆς στυπτηρίας πρέπει νὰ ᾖ διὰ μικρὸν δέρμα 160 δραχμῶν· διὰ μεγάλον πλέον τῆς ὁκτῆς ὡς ἐστὶ τὸ τῆς Ἀλωπέκος. Ἄφες οὕτω κρεμάμενον εἰς ρεῦμα ἀέρος χωρὶς νὰ προσβάλληται ἐκ τοῦ Ἡλίου, μέχρις οὐ αἱ τρίχες ἐλκόμεναι δὲν ἐκκριζῶνται.

Ἄλλος τρόπος.

Λάβε 4 ὀκάδας ὕδατος, 300 δρ. στυπτηρίας καὶ 150 δρ. ἄλατος κοινοῦ. Βράσον πάντα μέχρις οὐ ἡ στυπτηρία διαλυθῇ, ἄφες τὸ ὑγρὸν νὰ ψυχρανθῇ καὶ ἐμβαψον τὸ δέρμα καλῶς καὶ ἄφες οὕτως ἐπὶ 24 ὥρας, μεθ' ἧς στύψον καλῶς ἵνα ἐκκρεῦσῃ τὸ ὑγρὸν καὶ ἄφες νὰ στεγνώσῃ ὑπὸ ρεῦμα ἀέρος καὶ ἄνευ Ἡλίου.

Ἰσότης καὶ ἁρμονία. Νόμιμος καὶ δίκαιος. Πρόνοια.

Ἰσότης δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν, ἀλλὰ ὁμοιότης. Ἡ κοινωνία κατὰ συνθήκην ὥρισεν ἰσότητα ἐνώπιον νόμων.

Ἁρμονία ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει, ἐν τῷ Σύμπαντι, διὰ ταύτης διατηρεῖται ἕκαστος πρᾶγμα ἐν τῇ ἰδίᾳ του θέσει. Ἡ διατήρησις λοιπὸν ἐν τῇ προσηκούσῃ θέσει ἑκάστου πράγματος λέγεται **ἁρμονία** ἄνευ ταύτης οὐδὲν ὑπάρχει διαρκές καὶ βέβαιον. Ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀποτελεῖ τὴν υἰγιάν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων ὀργάνων μηχανῆς τινος ἀποτελεῖ τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν λειτουργίαν αὐτῆς. Ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων μουσικῶν ὀργάνων ἀποτελεῖ τὸ μέλος, τὴν ᾠδὴν κλπ. Ἡ ἁρμονία τῆς θέσεως τῶν διαφόρων πραγμάτων τοῦ πλοίου ἀποτελεῖ τὴν λειτουργίαν τοῦ πλοίου ἄνευ ταύτης τὸ πλοῖον καταστρέφεται. Ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων πραγμάτων τοῦ οἴκου ἀποτελεῖ τὸν καλῶς ἔχοντα οἶκον. Ἐν συνόλῳ ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων σωμάτων τοῦ Παντός ἀποτελεῖ τὸ **Σύμπαν** Ἡ διατήρησις τῆς ἁρμονίας καλεῖται **Πρόνοια**.

Ἁρμονία λοιπὸν ἐστὶ τὸ κατέχειν καὶ διατηρεῖν ἕκαστον πρᾶγμα τὴν ἰδίαν αὐτῷ φυσικὴν θέσιν, τὸ βαρύτερον πρᾶγμα νὰ κατέχη τὴν βάσιν καὶ τὸ ἐλαφρότερον τὴν κορυφήν. Ἁρμονία καὶ ἁρμόδιον λέγεται νὰ προΐσταται ὁ ἰσχυρότερος τὸ σῶμα ἐν πολέμῳ, ἐν ἀγῶνι.

Τ' αὐτὸ λεκτέον καὶ ἠθικῶς. Ἁρμονία λέγεται ἐν κοινωνίᾳ, ὅταν

ὁ πνευματωδέστερος προΐσταται τοῦ ὀλιγώτερον πνευματώδους εἰς τι ἔργον· ὅταν ἄρχων ἐκλέγεται ἢ διορίζεται ὁ ἱκανότερος κλπ.

Τὸ κατέχειν πᾶν ἄτομον τὴν ἁρμοδίαν αὐτῷ θέσιν ἀποτελεῖ τὸ **δίκαιον**. τὸ δίκαιον λοιπὸν ἐστὶ τὸ ἀποδίδειν ἑκάστῳ τὸ ἁρμόδιον· τὸ δίκαιον λοιπὸν δὲν εἶνε ἰσότης, οὔτε ἡ ἰσότης εἶνε δικαιοσύνη.

Ἡ ἰσότης εἶνε ἰδέα, ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐν κοινωνίᾳ εὐρισκόμενος ἐπενόησε πρὸς συντήρησιν ταύτης ἐνώπιον νόμων τινῶν, ὡς ὥρισε καὶ τὴν ἰδέαν ἐλευθερίας ὑπὸ συνθήκας (νόμους)· διότι ἡ φυσικὴ ἐλευθερία εἶνε ἄλλη, τὴν ὁποίαν ἡ κοινωνία δεσμεύει κατὰ συνθήκην.

Ἰσότης λοιπὴν καὶ δικαιοσύνη εἶνε πρὸς ἄλληλα ὅλως διάφορα.

Ἡ ἰσότης δὲν εἶνε φυσικὴ, ἀλλ' ἰδέα σχετικὴ ὑπὸ συνθήκας κοινωνίας. Ἡ δικαιοσύνη εἶνε φυσικὴ, ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐδημιούργησεν ἑναρμονίως τὰ πάντα. Ἡ κοινωνία σὲ φορολογεῖ, σὲ φονεύει, σοὶ ἐπιβάλλει νὰ φονευθῇς, νὰ δώσῃς ἀκουσίως τὴν περιουσίαν σου, κλπ. Πάντα ταῦτα γίνονται κατὰ κανονικὴν συνθήκην καὶ ἐκούσιαν ὑποταγὴν εἰς τοὺς ὅρους ταύτης, **νόμους** καλουμένους. Δὲν εἶνε ὁμῶς καὶ δίκαια· διότι ἀντικρούουσιν εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ προσώπου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ.

Ὁ βίος ὁμῶς τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖ τὴν κοινωνίαν, καὶ ὡς ἄνθρωπος μεταβάλλει τὰς ἑναρμονίους φυσικὰς διαθέσεις του εἰς ἄλλον ἑναρμόνιον βίον κοινωνικόν, ἀκροτηριάζων οὕτω πολλὰς ἑναρμονίους διαθέσεις του.

Ὅτι ἂν πράττῃς πρὸς ἄλλον γίνεται ἢ ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτὸν, καὶ αἰσθάνεσαι τέρψιν, ἢ ἐξ ὑποχρέωσης καὶ ἀνάγκης καὶ τότε οὐδὲν ἐγκαρδίων τέρψεως ἔχεις.

Ὅταν λοιπὸν περιποιῇσαι τινὰ, ἢ τὸν ἀγαπᾷς ἐγκαρδίως ἢ ὑποβάλλεσαι εἰς ὑποχρέωσιν.

Ἡ γυνὴ ἢ περιποιουμένη ἐξ ἀγάπης τὸν σύζυγόν της χύνει χάριν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἡ δὲ ἐξ ἀνάγκης καὶ κατὰ χρέος περιποιουμένη τοῦτον χύνει δυσαρρεσκείας καὶ σκυθρωπότητα.

Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπηρετοῦνται περιποιῶνται ἐξ ἀνάγκης.

Περὶ μεγάλης λεπτότητος τῶν σωμάτων.

Πᾶν σῶμα μαθηματικῶς διαιρεῖται εἰς τὸ ἐπάπειρον, φυσικῶς ὁμῶς θεωρεῖται ὅτι ἡ διαίρεσις παντός σώματος ἔχει ὄριον, πέραν

τῶν ὁποίων δὲν διαιρεῖται, τὸ τελευταῖον τοῦτο καλεῖται *ἄτομον* τοῦτο παραδέχεται ἰδίως ἡ χυμεία. Διὰ τῆς τέχνης γίνονται λεπτότατα σώματα, τὰ ὁποῖα ἐκπλήττουσι. Τὰ φύλλα τοῦ χρυσοῦ γίνονται τόσον λεπτὰ, ὥστε 10 ἑκατομμύρια τούτων ἀποτελοῦσι πάχος ἑνὸς χιλιοστοῦ μέτρου. Κατασκευάζονται φύλλα χρυσοῦ ἐτι λεπτότερα κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκάστου τούτων. Τὰ φύλλα τοῦ χρυσοῦ τὰ καλύπτοντα τὰς παρυφάς (πασμανδρέδες) ἔχουσι πάχος ἐν δεκα-χιλιοστὸν τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ὁ Βόλαστων κατεσκεύασε σύρματα ἐκ πλατίνης, χρήσιμα εἰς ἐργαλεῖα ὀπτικῆς ἔχοντα πάχος $\frac{1}{1,200}$ τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ἡ μέταξα παρέχει νήματα $\frac{1}{100}$ τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ὁ πομφόλυξ τοῦ σάπωνος ἔχει πάχος $\frac{1}{2}$ χιλιοστόμετρον τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ἐν ἑκατοστὸν γραμμαρίου λουλακίου χρωματίζει ἐπαισθητῶς ὑπὲρ τὰ 600 δράμια ὕδατος.

Ἐν ἑκατοστὸν γραμμαρίου κοκκινιλίας (κρεμέζι) χρωματίζει 4 ὀκάδας ὕδατος.

Ἐν Παρισίοις ὑπάρχει κατάστημα, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι γίνονται μαῦροι (αἰθίοπες), βάφονται διὰ τοῦ Ἰωδίου μεθοδικῶς, ὥστε πλέον δὲν λευκαίνονται. Πολλοὶ προσέρχονται πρὸς τοῦτο καὶ γίνονται αἰθίοπες· διότι ὡς αἰθίοπες προσλαμβάνονται εὐκολώτερα ὑπηρέται καὶ ἀμαξήλαται.

Τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ζωμός τοῦ κρέατος δὲν συντελοῦσιν εἰς τὴν θρέψιν τοῦ σώματος. Τὸ κυρίως θρεπτικὸν εἰσὶν αἱ ἴνες τοῦ κρέατος, αἱ ὁποῖαι δὲν διαλύονται ἐν τῷ ὕδατι. Ἐσχάτως ἐν Παρισίοις ἐγένοντο πειράματα περὶ τῆς τροφῆς τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ζωμοῦ κρέατος. Ἐθρεψαν κύνας καὶ ἄλλα ζῶα τὰ μὲν διὰ μόνου ὕδατος, τὰ δὲ διὰ μόνου ζωμοῦ. Καὶ τὰ μὲν καὶ τὰ δὲ μετὰ ἡμέρας ἀπέθανον τῇ διαφορᾷ ὅτι τὰ δι' ὕδατος τραπέντα ἀπέθανον ταχύτερα τῶν διὰ ζωμοῦ.

Ἐν τῇ Ἱατρικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων κατὰ τὸ ε. ε. σπουδάζουσιν ἱατρικὴν 108 γυναῖκες, ὧν 83 ρῶσσαι, 14 ὀγγλίδες, 7 γαλλίδες, 3 ἀμερικανίδες, 2 αὐστριακαὶ, 1 ρουμὰνα, καὶ 1 Τούρκαι.

Οὐδεμία σπουδάζει φαρμακοποιάν.